Yksikön toimintasuunnitelma 2018-2019

Varhaiskasvatusyksikkö Pajalahti-Veijari

Helsinki

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen

- Yksikön toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (vasu-perusteisiin) sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan (varhaiskasvatuslautakunta 16.5.2017).
- Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta toimipisteessä tai yksikössä pedagogisesti käytännössä toteutetaan. Toimintasuunnitelma on ytimekäs käytännön varhaiskasvatustoiminnan kuvaus.
- Yksikön toimintasuunnitelma laaditaan toimintakaudelle ja siihen kirjataan toimintakauden varhaiskasvatuksen painopistealueet ja kehittämiskohteet.
- Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä perheen kanssa Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu).
- Ryhmäkohtainen toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu-perusteisiin.

Helsinki

Työtämme ohjaavat arvot

- Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021.

- Vasu-perusteissa määritellyt arvot:
  - Lapsuuden itseisarvo
  - Ihmisenä kasvaminen
  - Lapsen oikeudet
  - Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
  - Perheiden monimuotoisuus
  - Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Helsinki

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

Pajalahti-Veijarissa:

- Varhaiskasvatusyksikkö Pajalahti-Veijarissa varhaiskasvatus aloitetaan huoltajien kanssa yhdessä sovitulla tutustumisjaksolla, niin sanotulla pehmeällä laskulla, jolloin huoltaja ja lapsi tulevat tutustumaan ryhmän toimintaan.
- Tutustumisjakson aikana saamme tietoa lapselle ja perheelle tärkeistä asioista ja tavoista. Samalla perhe tutustuu ryhmän aikuisiin, lapsiin sekä toimintaan päivän eri aikoina.
- Tutustumisjakson keston sovimme huoltajien kanssa yhdessä lapsen tarpeen mukaisesti.
- Pidämme aloituskeskustelun huoltajien kanssa tutustumisjakson aikana.
- Päiväkotiin tullessa lapsella voi olla mukana oma pehmolelu tai vaikkapa valokuva tärkeistä ihmisistä mahdollista ikävää lievittämään.
- Uuden lapsen aloittaessa huomioimme hänet erityisesti, havainnoimme lasta ryhmässä ja autamme häntä pääsemään osaksi ryhmää sekä tutustumme lapseen paremmin.
- Toimintakauden aikana lapsen siirtyminen ryhmästä toiseen käydään läpi huoltajien kanssa ja lapsen tutustuminen uuteen ryhmään ennen siihen siirtymistä sovitaan huoltajien kanssa.

Lapsen vasu/leops toiminnan suunnittelussa

Lapsen vasu/leops toiminnan suunnittelussa

Pajalahti-Veijarissa:

- Pidämme aloituskeskustelun yhdessä huoltajien kanssa lapsen tutustumisjakson aikana.
- Ryhmän aikuiset tekevät havaintoja ja huomioita lapsesta sekä hänen vahvuuksistaan.
- Joka syksy ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja käy huoltajien kanssa lapsen varhaiskasvatuskeskustelun (vasu) ja lapsen esikouluvuoden syksynä esiopetuksen oppimissuunnitelmaa koskevan keskustelun (leops). Keskustelun yhteydessä kuullaan huoltajien näkökulma lapsesta.
- Varhaiskasvatuksen opettaja kirjaa keskustelussa yhdessä huoltajien kanssa sovitut tavoitteet lapsen varhais-kasvatukselle sekä sen, miten tavoitteet otetaan huomioon pedagogisesti ryhmän toiminnassa.
- Vasussa/leopsissa huomioimme lapsen mahdollisen kielenkehityksen tukemisen sekä kehityksen ja oppimisen tuen.
- Varhaiskasvatuksen opettaja huomioi ryhmän toiminnan suunnittelussa lasten vasuihin/leopseihin kirjatut pedagogiset tavoitteet.
- Dokumentoimme ja arvioimme säännöllisesti ryhmän toimintaa ja varmistamme, että toiminta etenee lapsiin keskittyen.
- Arvioimme lapsen vasua/leopsia toimintavuoden aikana suhteessa tavoitteisiin ja toimintaan.

Oppimisympäristö

- Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö.
- Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta.
- Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöön kuuluvat rakennettu ympäristö, luonto, kaupungin harrastus- ja kulttuuritarjonta sekä kaupungissa liikkumisen mahdollisuudet.

Pajalahti-Veijarissa:

- Hyödynnämme päiväkodin kaikkia eri tiloja aktiivisesti sekä monipuolisesti. Suunnittelemme ja arvioimme tilojen käyttöä säännöllisesti kokouksissa.
- Muokkaamme oppimisympäristöä sekä leikkipisteitä yhdessä lasten kanssa heidän mielenkiinnonkohteet huomioiden. Kuulemme myös lasten ideoita ja pyrimme toteuttamaan niitä mahdollisuuksien mukaan.
- Porrastamme päiväkodin ryhmätilojen, yhteisten pienryhmätilojen, leikkialueiden sekä liikuntasalin (sali vain Pajalahdessa) käyttöä ja samalla huomioimme lasten pitkäkestoisten leikkien sekä projektien toteuttaminen niissä.
- Muokattavilla ja vaihtuvilla oppimisympäristöillä ohjaamme lapsia leikkiin sekä aktiivisuuteen.
- Tarjoamme lapsille mieluisia, monipuolisia, turvallisia, niin vauhdikkaita kuin rauhallisia toimintaympäristöjä päivän eri hetkinä.
- Retkeilemme lapsiryhmien kanssa aktiivisesti ja oppimisympäristöämme on myös ympäröivä luonto – Lauttasaaren rannat, metsät, puistot – ja koko Helsinki museoineen, teattereineen, toreineen, puistoineen jne.

Toimintakulttuuri

- Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa.
- Yhteisön toimintakulttuuri muuttuu jatkuvasti ja sitä tulee myös arvioida ja kehittää.
- Varhaiskasvatustyön tavoitteita tukeva toimintakulttuuri luo suotuisat olosuhteet lasten kehitykselle, oppimiselle, osallisuudelle, turvallisuudelle, hyvinvoinnille sekä kestävälle elämäntavalle.

Pajalahti-Veijarissa:

- Olemme valinneet yksikkömme toimintakulttuurista neljä painopistettä, joihin erityisesti keskitymme kuluvan toimintakauden aikana.
- Toimintakulttuurin painopisteitä havainnollistava kuvio:

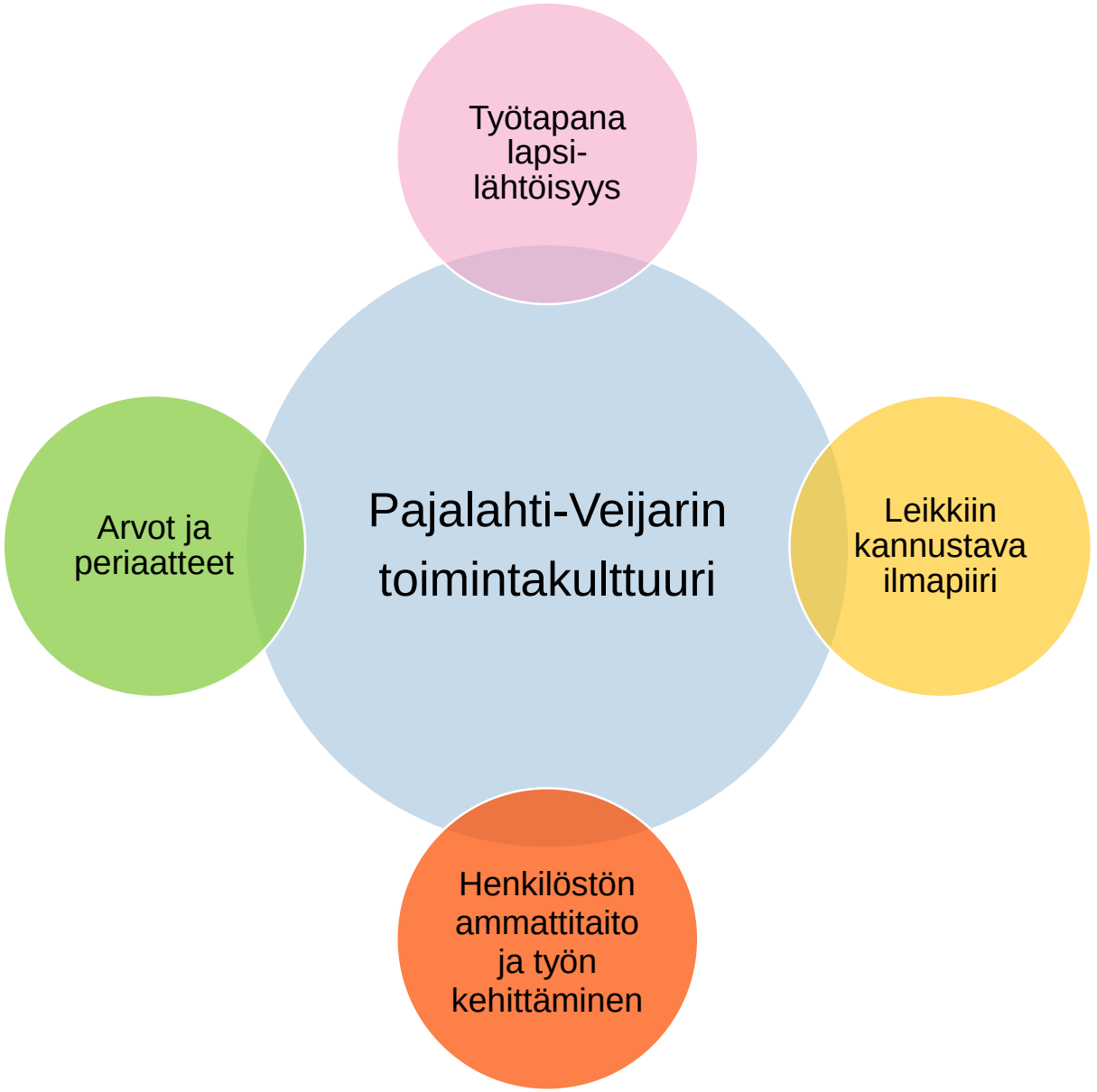
Työtapana lapsi-lähtöisyys
Arvot ja periaatteet
Pajalahti-Veijarin toimintakulttuuri
Leikkiin kannustava ilmapiiri
Henkilöstön ammattitaito ja työn kehittäminen

Toimintakulttuuri – Työtapana lapsilähtöisyys

- Varhaiskasvatuksessa kaikkien työtapojen tulee tukea lapsen kehitystä ja oppimista. Ne tulee myös pystyä perustelemaan pedagogisesti.
- Lasten näkökulma on aina ensisijainen ja toimintatapojen tulee olla sellaisia, että ne mahdollistavat kiireettömyyden, asioihin syventymisen ja keskeytyksettömän leikin.

Pajalahti-Veijarissa:

- Luomme edellytykset monipuoliselle, mielekkäälle ja laadukkaalle varhaiskasvatukselle.
- Lapset ovat meille yksilöitä, jokainen on arvokas omana itsenään – moninaisuudessa on voimaa.
- Huomioimme lasten vasut, yksilölliset kiinnostuksen kohteet ja tarpeet, lasten omat ideat sekä leikkialoitteet ryhmän toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa.
- Kannustamme, kyselemme ja keskustelemme lasten kanssa sekä havainnoimme ja dokumentoimme lapsiryhmän toimintaa aktiivisesti.
- Toimimme päivän aikana erilaisissa pienryhmissä lapsiryhmän toiminnan sekä lasten yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Toimintakulttuuri – Leikkiin kannustava ilmapiiri

- Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle.
- Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä.
- Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa.
- Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen.

Pajalahti-Veijarissa:

- Arvostamme leikkiä lapsen keskeisenä toimintamuotona, päiväkodissamme leikki saa näkyä ja kuulua niin sisällä kuin ulkona.
- Lasten leikkejä havainnoimalla saamme tietoa lasten toiveista, kehitystasosta ja kiinnostuksen kohteista.
- Mahdollistamme leikin varmistaen tilojen, ajan, leikkikavereiden, välineiden riittävyyden sekä rauhan leikkiin.
- Huolehdimme siitä, että leikkivälineet ovat lasten saatavilla, lapsille mieluisia, monipuolisia sekä ikätasolle sopivia.
- Lapset osallistuvat leikkien ja leikkipisteiden suunnitteluun sekä toteuttamiseen yhdessä aikuisten kanssa.
- Aikuinen on mukana sanoittamassa, mallintamassa ja/tai rikastamassa leikkiä.
- Vuorovaikutustaidot ja niiden harjoittelu ovat meille tärkeitä. Kannustamme lapsia esimerkiksi keskustelemiseen sekä toisten kuuntelemiseen ja huomioimiseen myös leikissä.

Toimintakulttuuri – Henkilöstön ammattitaito ja työn kehittäminen

- Henkilöstöä kannustetaan rohkeasti jakamaan ajatuksiaan ja kokeilemaan uudenlaisia toimintatapoja.
- Jatkuvasti toimintaansa arvioiva ja kehittävä yhteisö haastaa itseään sekä tunnistaa ja hyödyntää vahvuuksiaan.

Pajalahti-Veijarissa:

- Arvostamme niin toistemme kuin omaa osaamista sekä ammattitaitoa.
- Hyödynnämme henkilöstön vahvuuksia – erilaisuudessa on voimaa.
- Arvioimme ja kehitämme työtapojamme sekä osaamistamme arjen keskellä, kokouksissa sekä kehittämispäivän yhteydessä.
- Pidämme lastentarhanopettajien yhteisen pedagogisen kokouksen joka kuukausi.
- Yhteistyö on meille tärkeä voimavara.
- Osallistumme täydennyskoulutuksen tarjoamiin koulutuksiin säännöllisesti.

Toimintakulttuuri – Arvot ja periaatteet

- Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa (ks. s. 3) määritellyille arvoille sekä Helsingin kaupungin arvoille, jotka on määritelty kaupungin strategiaohjelmassa.

Pajalahti-Veijarissa:

- Yksikkömme varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatuslaki, valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma. Sitoudumme noudattamaan myös Vasu-perusteissa määriteltyjä arvoja.
- Arvostamme lapsuutta tärkeänä ja ainutlaatuisena ajanjaksona ihmiselämässä.
- Toteutamme kasvatustyötä yhdessä huoltajien kanssa.
- Tavoitteenamme on tarjota lapselle hyvä päivä – ihan joka päivä.
- Luomme myönteisen ilmapiirin sekä toimimme esimerkkeinä vuorovaikutustilanteissa.
- Meillä ketään ei saa kiusata tai syrjitä. Puutumme ristiriitoihin ja opetamme rakentavia keinoja niiden ratkaisemiseen.
- Huomioimme monikulttuurisen sekä moninaisen yhteiskunnan esimerkiksi ryhmien erilaisissa projekteissa.
- Painotamme rehellisyyden, tasa-arvon, yhdenmukaisuuden, oikeudenmukaisuuden sekä avoimuuden toteutumista yksikössämme.

Oppimisen alueet

- Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä.
- Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, toisistaan irrallisia kokonaisuuksia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti.
- Lasten mielenkiinnon kohteet ja kysymykset ovat toiminnan keskeinen lähtökohta. Aihepiirit voivat nousta esimerkiksi lasten leikeistä, saduista, retkistä tai spontaaneista vuorovaikutustilanteista lasten ja henkilöstön kesken tai lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa.
- Oppimisen alueita ovat:
  - Kielten rikas maailma
  - Ilmaisun monet muodot
  - Minä ja meidän yhteisömme
  - Tutkin ja toimin ympäristössäni
  - Kasvan, liikun ja kehityn

Pajalahti-Veijarissa:

- Olemme valinneet *Kielten rikas maailma*-osiosta lukemisen sekä *Kasvan, liikun ja kehityn*-osiosta liikunnan kehittämiskohteiksi, joihin erityisesti keskitymme kuluvan toimintakauden aikana.

Oppimisen alueet –
Kielten rikas maailma: Lukeminen

- Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä.
- Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin.

Pajalahti-Veijarissa:

- Oma asenteemme lukemiseen sekä kirjallisuuteen on myönteinen ja lapsia innostava.
- Rauhoitumme kuuntelemaan ja luemme lapsille päivittäin vähintään lepohetken yhteydessä.
- Tutustumme monipuolisesti niin lastenkirjallisuuteen, runoihin kuin loruihin ja luemme vaihtelevasti erilaisia tekstejä.
- Keskustelemme lasten kanssa lukemistamme kirjoista, tarinoista tai muista teksteistä.
- Kannustamme lapsia keksimään omia tarinoita ja käytämme saduttamista työmenetelmänä.
- Vahvistamme lasten lukuintoa sekä myönteistä asennetta lukemiseen asettamalla ryhmän kirjat näkyville ja helposti lasten saataville.
- Huomioimme ympäristön tekstejä ja jokaisen lapsen oma nimi on ryhmätilassa näkyvillä.
- Lauttasaaren kirjasto sijaitsee päiväkotiemme lähellä, joten käymme siellä säännöllisesti.

Oppimisen alueet –
Kasvan, liikun ja kehityn: Liikunta

- Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa.
- Monipuolisen liikkumisen näkökulma innostaa lapsia kokemaan liikunnan iloa sisällä ja ulkona, kaikkina vuodenaikoina, ohjatusti ja omaehtoisesti, vaihtelevilla kuormitustasoilla.
- Ryhmässä liikkuminen rakentaa lasten itsetuntoa sekä vuorovaikutus- ja itsesäätelytaitoja, kehontuntemusta ja -hallintaa.

Pajalahti-Veijarissa:

- Oma asenteemme liikuntaan, aktiiviseen liikkumiseen sekä ulkoilemiseen on myönteinen ja lapsia innostava.
- Ulkoilemme lasten kanssa päivittäin.
- Tutustumme lasten kanssa monipuolisesti liikuntaan ohjatuissa liikuntatuokioissa niin sisällä kuin ulkona.
- Kannustamme ja innostamme lapsia omaehtoiseen liikuntaan päivän eri aikoina, liikuntavälineitä on esillä ja ne ovat lasten käytettävissä.
- Huomioimme monipuolisen liikkumisen myös siirtymä- ja odottelutilanteissa sekä opetustuokioissa.
- Retkeilemme lasten kanssa säännöllisesti Lauttasaaren rannoilla, puistoissa ja metsiköissä.

Laaja-alainen osaaminen

- Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle.
- Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta.
- Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kuvataan viisi toisiinsa liittyvää laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta:
  - Ajattelu ja oppiminen
  - Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
  - Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
  - Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
  - Osallistuminen ja vaikuttaminen

Pajalahti-Veijarissa:

- Olemme valinneet tästä kehittämiskohteeksi monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen osa-alueen, joka on samalla koko Helsingin kaupungin yhteinen kehittämiskohde.

Kaupungin yhteinen tavoite digitalisaation kehittäminen varhaiskasvatuksessa

- Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan viestintäteknologian roolia arkielämässä sekä tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin.
- Digitaalista dokumentointia hyödynnetään leikeissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa.
- Henkilöstö ohjaa lapsia tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön.

Pajalahti-Veijarissa:

- Tutustumme henkilökunnalle osoitettuun mediakasvatusmateriaaliin sekä käsittelemme mediakasvatusta syksyn kehittämispäivänä ja kokouksissa.
- Huomioimme mediakasvatuksen osana muuta päiväkodin toimintaa ja hyödynnämme käytössä olevia digitaalisia välineitä.
- Tavoitteenamme on, että päiväkotimme jokaisessa ryhmässä toteutetaan vähintään yksi mediakasvatukseen liittyvä projekti kuluvan toimintakauden aikana.
- Varhaiskasvatusalueemme yhteisenä tavoitteena on digitaalisuuteen liittyvän osaamisen jakaminen ja kehittäminen, jota varten perustamme työryhmän.

Yhteistyö ja viestintä

Pajalahti-Veijarissa:

- Keskustelemme lapsen päivän tapahtumista sekä kuulumisista huoltajien kanssa päivittäisissä kohtaamisissa
- Myönteinen, avoin sekä toimiva vuorovaikutus kaikkien lasten vanhempien kanssa on meille tärkeää.
- Varhaiskasvatuksen opettajamme pitävät varhaiskasvatuskeskustelun (vasu) huoltajien kanssa joka syksy ja esiopetuksen oppimissuunnitelmaa koskevan keskustelun (leops) lapsen esiopetusvuoden syksynä.
- Varhaiskasvatuksen opettajat huomioivat lasten vasut/leopsit ryhmän pedagogisen toiminnan suunnittelussa.
- Päiväkodin vanhempainilta pidetään syksyllä toimintakauden alkupuolella. Näin huoltajilla on mahdollisuus osallistua toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun sekä kehittämiseen yhdessä päiväkodin henkilöstön ja lasten kanssa.
- Järjestämme päiväkodissa erilaisia juhlia sekä muita yhteisiä tapahtumia, joihin vanhemmat ovat tervetulleita.
- Teemme yhteistyötä kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan (kelto) sekä suomi toisena kielenä (S2) lastentarhanopettajan kanssa.
- Teemme yhteistyötä myös alueen muiden päiväkotien, koulun, kirjaston, neuvolan ja seurakunnan kanssa.
- Ryhmien omissa viikko- /kuukausikirjeissä kerromme toiminnan sisällöstä ja tavoitteista sekä toiminnan pedagogisista perusteista.
- Tiedotteiden lähettämiseen käytämme pääasiallisesti sähköpostia.
- Päiväkoti Pajalahdessa ja Veijarissa toimii aktiiviset vanhempaintoimikunnat, joiden toiminta edistää perheiden välistä vuorovaikutusta ja lisää henkilöstön ja huoltajien välistä yhteistyötä.

Lapselle hyvä päivä oppien, leikkien, liikkuen– tervetuloa päiväkoti Pajalahteen ja Veijariin!

Helsinki